

Skolors arbete med likabehandling

Bakgrund och syfte

Regeringen har gett Skolverket i uppdrag att följa upp hur förskolor och skolor arbetar med anledning av lagen (2006:67) om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som trädde i kraft den 1 april 2006.

Resultaten av denna studie ska bland annat användas för att Skolverket ska kunna föreslå stödjande insatser som eventuellt kan behövas för att lagen ska följas.

Är du rektor för flera skolor?

Du som är rektor för flera skolor kan få flera enkäter. Vi är tacksamma om samtliga besvaras utifrån den skola som respektive enkät avser. Denna enkät avser nedanstående skola:

Besvara helst enkäten tillsammans i en grupp

Enkäten skickas ut till de utvalda skolornas rektor, men vi ser helst att enkäten besvaras tillsammans av flera personer, t.ex. någon/några som tillhör skolledningen, elevvårdsteamet, anti-mobbningsgruppen och/eller någon/några lärare. På så sätt kan svaren spegla flera personers erfarenheter och kunskaper om skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Alla svar är viktiga!

Er skola är en av 2 200 slumpmässigt utvalda grund- och gymnasieskolor. För att resultaten ska bli representativa och tillförlitliga är det viktigt att få svar från så många av de utvalda skolorna som möjligt. Vi hoppas därför att ni ska se det positiva värdet med att delta i undersökningen. Er medverkan är frivillig men ert svar är mycket viktigt.

Samråd har skett med Sveriges Kommuner och Landsting.

Vi ber er svara på frågorna och skicka tillbaka blanketten i det portofria svarskuvertet så snart som möjligt, helst före onsdagen den 2 april 2008.

Stort tack på förhand för er medverkan!

Med vänlig hälsning,
Charlotte Samuelsson

Kontakta oss gärna

Information om undersökningen eller hjälp med frågorna:

Charlotte Samuelsson, Skolverket 08 – 52 73 34 48 charlotte.samuelsson@skolverket.se
Anneli Melén, Skolverket 08 – 52 73 31 46 anneli.melen@skolverket.se

Frågor om insamlingen eller hanteringen av frågeblanketten:

Daniel Samuelsson, SCB 019 – 17 65 17 daniel.samuelsson@scb.se
Kerstin Båsjö, SCB 019 – 17 61 23 kerstin.basjo@scb.se

Hur hanteras svaren av SCB och Skolverket?

Efter avslutad insamling kommer SCB att avlägsna alla identitetsuppgifter innan materialet överlämnas till Skolverket för fortsatt bearbetning. Numret högst upp på blanketten kommer SCB att använda för att kunna länka registeruppgifter om huvudmannaskap och antal elever på skolan till de insamlade enkätuppgifterna.

I de resultat som kommer att presenteras framgår aldrig vad enskilda skolor har svarat. Resultaten kommer dessutom enbart att presenteras på nationell nivå.

Hjälp oss att underlätta bearbetningen av era svar

Markeringarna kommer att läsas optiskt i en så kallad skanner. Det är därför viktigt att tänka på följande när ni besvarar frågorna:

– Använd kulspetspenna, svart eller blå.

– Markera om möjligt *innanför* rutorna

– så här

– **inte** så här

– Om ni *ångrar* er och behöver *ta bort ert kryss*, täck hela rutan

– så här

Inledande bakgrundsinformation

Alla människors lika värde är ett av de värden som lyfts fram i läroplanerna för förskola och skola och som lagstiftningen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling syftar till att värna om.

Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever omfattar fem diskrimineringsgrunder:

- **Kön** – flicka/kvinna, pojke/man och transsexuella personer. Transsexuell är en person som själv upplever sig vara av motsatt kön jämfört med sitt biologiska kön.
- **Etnisk tillhörighet** – personer som tillhör en grupp som har samma nationella eller etniska ursprung.
- **Religion och annan trosuppfattning** – en religiös, livsfilosofisk eller annan motsvarande livsåskådning. Annan trosuppfattning ska läsas i förhållande till religion.
- **Sexuell läggning** – heterosexuell, homosexuell och bisexuell läggning.
- **Funktionshinder** – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga.

Diskriminering innebär ett missgynnande av ett barn/en elev på grund av någon av ovan nämnda diskrimineringsgrunder.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker ett barns/en elevs värdighet och som har samband med någon av ovan nämnda diskrimineringsgrunder.

Annan kränkande behandling är ett uppträdande som kränker ett barns/en elevs värdighet men som inte har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Frågorna avser den skola som finns angiven på enkätens framsida.

1. Har följande varit med och besvarat denna enkät?

	Finns ej	Ja	Nej
a) Någon/några i skolledningen		☐	☐
b) Någon/några av skolans personal som tillhör elevvårdsteamet eller motsvarande grupp	☐	☐	☐
c) Någon/några av skolans personal som tillhör anti-mobbingsgruppen eller motsvarande grupp	☐	☐	☐
d) Någon/några av skolans personal som inte tillhör någon av ovan nämnda grupper		☐	☐
e) Någon/några elever <i>Om ja, sätt kryss även om elev tillhör någon av ovan nämnda grupper.</i>		☐	☐

2. Har ni en likabehandlingsplan för er skola?

Ja → **Gå till fråga 3**

Nej, vilket beror på:

Gå till fråga 7

3. Har följande medverkat i framtagningen av er skolas likabehandlingsplan och vad har deras roll i arbetet varit?

<i>Fler än ett kryss per rad är möjligt.</i>	Finns ej	Nej	Ja, har skrivit planen	Ja, har deltagit i arbetsgrupp	Ja, har fått komma med synpunkter
a) Någon/några i skolledningen		☐	☐	☐	☐
b) Någon/några av skolans personal som tillhör elevvårdsteamet	☐	☐	☐	☐	☐
c) Någon/några av skolans personal som tillhör anti-mobbingsgruppen	☐	☐	☐	☐	☐
d) Någon/några bland personalen som inte tillhör någon av ovan nämnda grupper		☐	☐	☐	☐
e) Någon/några elever <i>Om ja, sätt kryss även om elev tillhör någon av ovan nämnda grupper.</i>		☐	☐	☐	☐
f) Någon/några vårdnadshavare		☐	☐	☐	☐
g) Någon/några "utomstående" personer, t.ex. kommuntjänsteman eller forskare		☐	☐	☐	☐

4. Innehåller er skolas likabehandlingsplan åtgärder/insatser som ska genomföras detta eller nästa läsår med syfte att förebygga trakasserier i er skola, dvs. åtgärder/insatser som är kopplade till en eller flera av diskrimineringsgrunderna?

Kryssa för ett eller flera svarsalternativ.

☐ Nej	☐ Ja, för religion och annan trosuppfattning
☐ Ja, för kön	☐ Ja, för sexuell läggning
☐ Ja, för etnisk tillhörighet	☐ Ja, för funktionshinder

Om ni svarat ja på ett eller flera svarsalternativ – ange gärna ett eller flera exempel på dessa åtgärder/insatser och ange vilken diskrimineringsgrund som är kopplad till respektive exempel:

5. Hur har följande grupper fått information om innehållet i er skolas likabehandlingsplan?

Fler än ett kryss per rad är möjligt.

	De har ännu inte fått information	De har fått skriftlig information	De har fått muntlig information
a) Personal	☐	☐	☐
b) Elever	☐	☐	☐
c) Vårdnadshavare	☐	☐	☐

6. Tycker ni att något har varit svårt i arbetet med er skolas likabehandlingsplan?

- Nej
- Ja, nämligen:

Formuleringen ”olika former av kränkningar” omfattar i denna enkät diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Se definitioner av dessa begrepp på den andra sidan av försättsbladet.

7. Har eller gör ni något av följande i er skola för att främja likabehandling och förebygga olika former av kränkningar?

	Ja	Nej
a) Skolan har en anti-mobbningsgrupp eller motsvarande grupp	☐	☐
b) Skolan har ett elevvårdsteam med en kurator eller motsvarande	☐	☐
c) Skolan har kamratstödjure eller motsvarande	☐	☐
d) Skolan har trivselregler som har tagits fram tillsammans med elever	☐	☐
e) Skolans personal arbetar kontinuerligt med självvärdering och reflekterar regelbundet över sitt förhållningssätt gentemot olika elever	☐	☐
f) En stående punkt på dagordningen vid regelbundna personalmöten handlar om elevernas trivsel och trygghet i skolan	☐	☐
g) En stående punkt på dagordningen vid t.ex. klassråd och/eller elevråd handlar om elevernas trivsel och trygghet i skolan	☐	☐
h) En eller flera av skolans personal har varit eller har tagit emot personer på studiebesök med syfte att utbyta erfarenheter om hur man kan arbeta förebyggande och/eller stoppa olika former av kränkningar	☐	☐
i) En eller flera av skolans personal deltar i nätverk för att utbyta erfarenheter om främjande och förebyggande arbete och/eller hur man kan stoppa olika former av kränkningar	☐	☐

8. Arbetar ni i er skola utifrån en eller flera metoder/modeller/program som syftar till att förebygga olika former av kränkningar?

Metoden/modellen/programmet kan vara lokalt anpassad till er skola.

Nej Ja, och den/de kallas för (om inget ”känt” namn, beskriv kort):

9. Har ni i er skola schemalagda lektioner vars främsta syfte är att främja likabehandling och förebygga olika former av kränkningar?

- Nej
- Ja, dessa lektioner är obligatoriska för alla elever
- Ja, dessa lektioner är obligatoriska för vissa elever, som t.ex. går i vissa årskurser/år eller som läser på ett visst gymnasieprogram
- Ja, dessa lektioner är valbara för alla eller vissa elever

Kryss för båda dessa svarsalternativ är möjligt.

10. I vilken utsträckning handlar det ni gör i er skola för att främja likabehandling och förebygga olika former av kränkningar om ...

	Mycket stor	Ganska stor	Ganska liten	Mycket liten	Inte alls
a) ... frågor om kön/genus?	☐	☐	☐	☐	☐
b) ... frågor om etnisk tillhörighet?	☐	☐	☐	☐	☐
c) ... frågor om religion och annan trosuppfattning?	☐	☐	☐	☐	☐
d) ... frågor om sexuell läggning?	☐	☐	☐	☐	☐
e) ... frågor om funktionshinder?	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentera gärna era svar för fråga 10:

11. Har ni i er skola sedan vårterminen 2006 haft en eller flera "temadagar" som handlat om något av följande med syfte att främja likabehandling och förebygga olika former av kränkningar?

T.ex. föreläsning, teater, film och/eller gruppdiskussioner.

	Nej	Ja, för vissa elevgrupper	Ja, för alla elever
a) Alla människors lika värde	☐	☐	☐
b) Kön/genus	☐	☐	☐
c) Etnisk tillhörighet	☐	☐	☐
d) Religion och annan trosuppfattning	☐	☐	☐
e) Sexuell läggning	☐	☐	☐
f) Funktionshinder	☐	☐	☐

12. Har skolans personal fått intern och/eller extern utbildning inom nedanstående områden?

	Ja, alla/ de flesta	Ja, någon eller några	Nej
a) Hur man kan arbeta för att främja likabehandling och förebygga olika former av kränkningar	☐	☐	☐
b) Metod/modell/program som syftar till att förebygga olika former av kränkningar	☐	☐	☐
c) Hur man genomför en kartläggning för att få kunskap om förekomsten av olika former av kränkningar	☐	☐	☐
d) Hur man utreder och dokumenterar händelser/ärenden avseende olika former av kränkningar	☐	☐	☐
e) Hur man genomför svåra samtal med elever och vårdnadshavare om händelser/ärenden avseende olika former av kränkningar	☐	☐	☐
f) Hur man akut kan åtgärda olika former av kränkningar med syfte att se till att de upphör	☐	☐	☐
g) Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever	☐	☐	☐
h) Framtagandet av en likabehandlingsplan	☐	☐	☐

13. Har skolans personal fått intern och/eller extern utbildning om diskrimineringsgrunden ...

	Ja, alla/ de flesta	Ja, någon eller några	Nej
a) ... kön?	☐	☐	☐
b) ... etnisk tillhörighet?	☐	☐	☐
c) ... religion och annan trosuppfattning?	☐	☐	☐
d) ... sexuell läggning?	☐	☐	☐
e) ... funktionshinder?	☐	☐	☐

14. Kommentera gärna era svar för frågorna 12 och 13:

17. Har ni sedan vårterminen 2006 genomfört någon kartläggning för att få kunskap om den aktuella situationen avseende olika former av kränkningar i er skola?

Kryssa för ett eller flera svarsalternativ.

- Ja, med hjälp av samtal/intervjuer och/eller enkät till skolans elever
- Ja, med hjälp av samtal/intervjuer och/eller enkät till skolans personal
- Ja, med hjälp av samtal/intervjuer och/eller enkät till vårdnadshavarna
- Ja, med hjälp av iakttagelser gjorda av t.ex. skolans personal eller kamratstödjare under bl.a. lektioner och raster, i korridorer, omklädningsrum och i matsal
- Ja, med hjälp av analys av tidigare händelser/ärenden avseende olika former av kränkningar i skolan
- Ja, med hjälp av uppföljning av otillåten frånvaro (grundskola) eller studieavbrott (gymnasieskola) för att ta reda på orsak till detta
- Ja, på annat sätt: _____
- Nej

18. Finns det någon/några i er skola som är utsedda att ansvara för att ta reda på vad som har hänt, när en elev känner sig eller är kränkt av ...

Nej Ja → Om ja, vem/vilka? *Skriv titel/funktion eller dylikt, ej namn på person.*

... en eller flera andra elever?

Nej Ja → Om ja, vem/vilka? *Skriv titel/funktion eller dylikt, ej namn på person.*

... en eller flera av skolans personal?

Kommentera gärna era svar för fråga 18:

